

ยุทธศาสตร์ภาคพลเมืองสู่ยุทธศาสตร์ความมั่นคงของมนุษย์

ก ะทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ (พม.) ได้จัดเวทีระดมสมองของผู้ทรงคุณวุฒิและเวทีสัญจร 4 ภาค มีผู้เข้าร่วมจากหลากหลายสาขาอาชีพ ทั้งนักวิชาการ สื่อมวลชน ภาครัฐ องค์กรเอกชน ฯลฯ เพื่อหาความชัดเจนในประเด็นที่ท้าทายต่อความมั่นคงของมนุษย์ในช่วง 4 ปีข้างหน้า (2551-2554) ก่อนยกร่างเป็น "ยุทธศาสตร์ความมั่นคงของมนุษย์" ที่ทุกฝ่ายยอมรับและร่วมมือกันขับเคลื่อนและประเมินผลความก้าวหน้าร่วมกัน

พม.กับก้าวแรกที่ยิ่งใหญ่ต่อ "ความมั่นคงของมนุษย์"

"ดิฉันเชื่อว่าผลจากการทำงานร่วมกันและเป็นเสมือน ข้อมูลที่จุดประกายประชาชนกลุ่มต่างๆ ได้ตระหนักถึงสถานการณ์ความเสี่ยงหรือภัยคุกคาม และร่วมกันพิจารณาหาหนทางที่จะจัดการกับภาวะเหล่านั้นในบริบทสังคมไทยร่วมกัน พม. จะใช้กระบวนการจัดทำยุทธศาสตร์ในรูปแบบของการบริหารราชการแบบมีส่วนร่วม ถึงเวลาแล้วที่ความมั่นคงของมนุษย์มิใช่เป็นเพียงประเด็นหรือความหมายที่กำหนดขึ้นโดยภาครัฐ แต่เป็นความ

เห็นพ้องต้องกันของทุกภาคส่วน ในเงื่อนไขและสถานการณ์ที่ทุกคนจะต้องเผชิญและร่วมกันจัดภัยคุกคามที่เป็นภาวะเสี่ยงต่อความมั่นคงของครอบครัว ชุมชน และของมนุษย์โดยรวม"

นางกานดา วัชรากัย รองปลัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จุดประกายความคิด ในเวทีสัมมนา "เรื่องยุทธศาสตร์ความมั่นคงของมนุษย์ ประเด็นที่ท้าทายและการเสริมสร้างพลังภาคี" เมื่อวันที่ 7 มกราคม 2551 ที่โรงแรมรอยัล ปริ้นเซส กรุงเทพมหานคร ซึ่งพม. เป็นเจ้าภาพร่วมกับสถาบันวิจัยทางสังคม จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ที่มี รศ.สุริชัย หวันแก้ว อาจารย์ประจำคณะรัฐศาสตร์จุฬาฯ เป็นประธานดำเนินการสัมมนา

รศ.สุริชัย หวันแก้ว นักวิชาการชื่อดังเปิดฉากด้วยการชี้ให้เห็นภาพรวมโลกในอนาคตไม่มีความมั่นคงมากขึ้น ทั้งทางด้านการเงิน การคลัง เกิดการเคลื่อนย้ายทุน ภัยคุกคาม การไม่มีงานทำ โรคระบาดที่พื้นดินชีพปรากฏการณ์โลกร้อน ภูมิอากาศแปรปรวนเชื่อมโยงสินามิ ภัยแล้ง ความขัดแย้งของชุมชน ความขัดแย้งในประเทศ เด็กหญิงเติบโตเป็นสาว เด็กและเยาวชนเข้าถึง

ที่มา : จากหนังสือพิมพ์คมชัดลึก ฉบับวันที่ 14 มกราคม 2551 , 30 มกราคม 2551 , 20 กุมภาพันธ์ 2551 , 14 มีนาคม 2551 , 27 มีนาคม 2551

เทคโนโลยีได้งายขึ้น "ความมั่นคงของมนุษย์ ในสภาวะความเสี่ยงในกระแสโลกาภิวัตน์ เป็น พลวัตเกี่ยวข้อกันทั้งในประเทศและระดับโลก ต้องมองความมั่นคงของชาติแบบองค์รวมมากขึ้น แต่สามารถนำความคิดเศรษฐกิจพอเพียงมา ขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ ด้วยการสร้างภาคี ทำงาน ร่วมกันด้วยความเข้าใจ แต่การใช้คำว่าเปิด สงครามยาเสพติดหรือสงครามความยากจนทำให้ ไม่มีความเข้าใจปัญหาสังคม เพราะภาษาสงคราม แยกมิตรศัตรูชัดเจน เกิดการแบ่งฝักแบ่งฝ่าย แบ่งเขาแบ่งเรา แต่การจะแก้ไขปัญหาดังกล่าว ต้อง อาศัยพลังภาคีกำกับ เป็นเจ้าของร่วมกันและ- จัดการร่วมกันเหมือนรูปสามเหลี่ยม" รศ.สุรัชย์ กล่าว

ขณะที่ รศ.นิศา ชูโต นักวิชาการชื่อดัง กลับเป็นห่วงความมั่นคงของมนุษย์ในมิติด้าน ผู้สูงอายุและด้านแรงงานด้วยสภาพปัจจุบันปัญหา ผู้สูงอายุถูกทอดทิ้งมีมากขึ้น แถมยังถูกคุกคามจาก คนวัยหนุ่ม - สาว มักจะมีปัญหาการอยู่ร่วมกัน เช่นเดียวกับแรงงานต่างถิ่นมักถูกเอาเปรียบจาก นายจ้างให้ทำงานไม่มีวันหยุด ถือเป็นภัยคุกคาม ความมั่นคงของมนุษย์ที่น่าเป็นห่วงยิ่ง

เฉกเช่นเดียวกับแรงงานชายขอบ ผ่านมุมมองของ ผศ.ดร.เสาวลักษณ์ ชายทวีป

คณบดีคณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยแม่โจ้ สะท้อนให้เห็นว่าโครงสร้างการผลิตมีหลายกลุ่ม แต่นายจ้างไม่ชัดเจน เพราะไร้ตัวตน เป็นปัญหา แรงงานชายขอบ เพราะระบบการจ้างงาน เปลี่ยนแปลง ไม่มีความแน่นอน ทำให้แรงงาน ขาดหลักประกันความมั่นคงในอาชีพ

สอดคล้องกับการอพยพแรงงานในช่วง 30-40 ปี ที่ผ่านมา ในทศวรรษของ รศ.บัวพันธ์ พรหม พักพิง คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น เห็นว่าสถานการณ์แรงงาน นำเป็นห่วง เมื่อมีการอพยพช่วง 30-40 ปี ทำให้ เกิดการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างทางสังคมภาค เกษตรเต็มไปด้วยคนแก่ที่หมดวัยแรงงานกลับไป ทำนารับใช้ภาคอุตสาหกรรมที่ยังกินข้าว นำเป็น ห่วงอนาคตเด็กและเยาวชนไทยทำนาไม่เป็น

เหนืออื่นใด รศ.บัวพันธ์ เกรงว่าเมื่อแรงงาน ในกลุ่มผู้สูงอายุได้รับเบี้ยยังชีพเดือนละ 500 บาทแล้ว อาจจะถูกชุมชนไม่เหลียวแล เพราะเห็น ว่าได้รับการดูแลจากรัฐแล้ว แต่ความจริงผู้สูงอายุ ต้องการความรัก ความอบอุ่น ความเข้าใจจากลูก หลานมากกว่าจะตีค่าเป็นเงินทอง

ตอกย้ำความห่วงใยต่อมิติความมั่นคงของ ผู้สูงอายุผ่านมุมมองของ นางกานดา วัชรากัย รองปลัด พม. ที่เห็นว่าบางสาขาอาชีพไม่ควร เกษียณที่อายุ 60 ปี ควรส่งเสริมผู้สูงอายุที่มี ศักยภาพได้นำความรู้ ความสามารถ กลับมาใช้ พัฒนาชาติได้อีก ที่น่าเป็นห่วงอีก 20 ปี ประเทศไทยจะกลายเป็นสังคมผู้สูงอายุ แต่ระบบการออม ของคนไทยในปัจจุบันยังมีปัญหาความมั่นคงทาง เศรษฐกิจ ต้องมองมิติความมั่นคงของผู้สูงอายุให้ ชัดเจน

ต่อกระแสแรงงานย้ายถิ่น นางราณี หัสสรังสี นักวิชาการสถาบันวิจัยสังคม จุฬาฯ

ชี้ว่า แรงงานย้ายถิ่น เพื่อความอยู่รอดในชีวิต ได้ส่งผลกระทบต่อสถาบันครอบครัว มีครอบครัวแตกแยก ชุมชนแตกแยก คนไม่มีความสุขในชีวิตจิตใจเป็นทุกข์ คน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ เข้ามัสยิดมากขึ้น คนกรุงเทพฯ ก็เข้าวัดมากขึ้น เพื่อแสวงหาความสงบสุขด้านจิตใจ ฉะนั้นมิติความมั่นคงทางด้านจิตใจต้องชัดเจน

ไม่เพียงเท่านั้น โลกของอนาคตความหลากหลายทางชาติพันธุ์ ผ่านมุมมองของ **ดร.ยูไล้เซตาและ** วิทยาลัยอิสลามศึกษา เชื่อว่ายังมีช่องทางด้านศาสนา ช่องว่างนโยบายกับความเป็นจริง ความรู้ ความเข้าใจแต่ละศาสนาที่เชื่อมโยงกับสังคมไทย ควรชัดเจนเพื่อขจัดความไม่เข้าใจในสังคมไทย จนกระทั่งนำไปสู่ความไม่สงบสุขของคนในชาติ ควรมีระบบประกันความมั่นคงในศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ มีระบบประกันชีวิต และมีระบบประกันทรัพย์สินของมนุษย์ ที่สำคัญที่สุดคือ ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ต้องไม่ถูกเหยียบย่ำ

ไม่เพียงเฉพาะมิติความมั่นคงของมนุษย์ในประเทศเท่านั้น **กษิร ชิฟเป็นสุข** อาจารย์สาวคนรุ่นใหม่วัย 24 ปี จากภาควิชาความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ คณะรัฐศาสตร์ จุฬาฯ เสนอว่า ควรวางมิติความมั่นคงของมนุษย์ระหว่างประเทศ กำหนดเป็นยุทธศาสตร์บทบาทของประเทศไทยกับประเทศเพื่อนบ้านในเวทีอาเซียน ซึ่งปัจจุบันมี **ดร.สุรินทร์ พิศสุวรรณ** เป็นเลขาธิการอาเซียนระดับนานาชาติ โดยเฉพาะการละเมิดสิทธิมนุษยชน การค้ามนุษย์ข้ามแดน ฯลฯ จะต้องชัดเจน

ฉะนั้น เวทีระดมสมองเพื่อนำไปสู่การกำหนดยุทธศาสตร์ความมั่นคงของมนุษย์ในอีก 4 ปีข้างหน้า ยังเดินทางร่วมพลังภาคีทั่วทุกภูมิภาคต่อไป แต่ความมั่นคงของมนุษย์ในนิยามของ **"นพ.พลเดช ปิ่นประทีป"** รัฐมนตรีช่วยว่าการ

กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ผู้บุกเบิก ย้ำว่า ความมั่นคงของมนุษย์ต้องไปถึงสวัสดิภาพความปลอดภัยในชีวิตทรัพย์สิน ไม่ถูกล่วงละเมิดสิทธิความเป็นมนุษย์ ต้องปกป้องคุ้มครองสิทธิขั้นพื้นฐานของความเป็นมนุษย์ มีระบบสวัสดิการเหมาะสมรองรับและต้องพัฒนาขีดความสามารถเพื่อยกระดับคุณภาพชีวิต และเน้นพัฒนาสังคมมากกว่าเศรษฐกิจ ไม่ใช่พัฒนาเศรษฐกิจเพื่อคนกลุ่มใดกลุ่มหนึ่งเท่านั้น รวมถึงพัฒนาความร่วมมือระหว่างประเทศ ซึ่งประเทศไทยมีศักยภาพเป็นผู้นำ ในฐานะเป็นสมาชิกเครือข่ายความมั่นคงของมนุษย์ (Human Security Network - HSN) และเป็นเจ้าภาพจัดการประชุมระดับรัฐมนตรีเครือข่ายความมั่นคงของมนุษย์เมื่อปี 2549

บ่มิงานยะ ... หนีสินแยะ ... ครอบครัวย้าย! จุดรั้ง "ความมั่นคงของมนุษย์" คนเหนือ

เวทีสัญจรวภาคเหนือจัดเมื่อวันที่ 22-23 มกราคม 2551 ที่โรงแรมทีคคาร์เดน สปาร์ตอร์ท จ.เชียงราย

เวทีนี้ได้รับความสนใจจากนักวิชาการตัวแทนภาคเอกชนและที่สำคัญประชาชนในพื้นที่เข้าร่วมกว่า 80 คน การดำเนินการจึงเป็นไปใน

รูปแบบของการแบ่งกลุ่มย่อย มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นอย่างหลากหลาย แล้วนำเสนอความคิดรวบยอดที่แต่ละกลุ่มเห็นว่าเป็นตัวจุดรั้งความมั่นคงของมนุษย์ของคนภาคเหนือ สรุปปัญหา รวบรวมยอดได้ 3 ประเด็น คือ "บ่มีงานยะ" "หนี้สินแยะ" "ครอบครัวแยะ!"

ดร.ศรีศุภร์ นิลกรรณ รองอธิการบดีฝ่ายวิชาการ มหาวิทยาลัยโยนก จ.ลำปาง สะท้อนภาพปัญหาการศึกษาพื้นที่ภาคเหนือว่า ผู้สำเร็จการศึกษาไม่มีคุณสมบัติตามที่สังคมคาดหวัง เนื่องจากระบบการประเมินผลการศึกษาไม่ครอบคลุมพฤติกรรมผู้เรียน ขาดแคลนครูทั้งปริมาณและคุณภาพ ส่งผลให้บัณฑิตไม่สามารถหางานทำได้ตามสาขาวิชาที่จบ จำเป็นต้องแก้ไขปัญหาโดยรัฐต้องมีแผนพัฒนาครูอย่างต่อเนื่อง มีการประเมินผลงานอย่างแท้จริงและได้รับค่าตอบแทนตามการประเมิน ต้องกำหนดสัดส่วนระหว่างหลักสูตรส่งเสริมธุรกิจเอกชนให้ชัดเจน แล้วรัฐสนับสนุนเพียงและหลักสูตรส่วนแรก เช่น เพิ่มเติมครุภาษาไทย เป็นต้น เพราะหลักสูตรส่วนที่สองได้รับการสนับสนุนจากภาคเอกชนเป็นทุนอยู่แล้ว

อาจจะด้วยปัญหาเริ่มต้นจากการศึกษา ทำให้ส่งผลเป็นลูกโซ่เกิดภาวะคนว่างงาน **ภูมิพัฒน์ คงวารินทร์** ประธานองค์การสวัสดิการชุมชน จ.เชียงราย เป็นห่วงเรื่องปากท้อง การทำมาหากิน โดยพบว่าคนเหนือส่วนใหญ่ยึดอาชีพเกษตรกร มีหนี้สินทั้งในระบบและนอกระบบกว่า 80% ของจำนวนประชากรทั้งหมด เฉพาะที่ จ.เชียงรายเป็นหนี้เฉลี่ยครัวเรือนละ 3-5 หมื่นบาท ปัจจัยสำคัญเกิดจากกระแสวัตถุนิยม

และค่านิยมใช้อวดตัวเองที่ได้รับอิทธิพลผ่านสื่อ

"การจะปลดหนี้ต้องเริ่มต้นที่ตัวเอง ฝึกทำบัญชีรายรับรายจ่าย รู้จักอดออม อยู่อย่างพอเพียง แล้วชุมชนต้องร่วมกันจัดตั้งกองทุนสวัสดิการชุมชน

ท้องถิ่น ระดมเงินจากชาวบ้านวันละ 1 บาท ไว้ใช้เป็นสวัสดิการของคนในชุมชน หากต้องการดำเนินการโครงการต่างๆ หรือกรณีเกิด แก่ เจ็บ ตาย ก็จะได้รับเงินจากกองทุนฯ ตามกฎระเบียบชุมชน ขณะที่รัฐมีหน้าที่สมทบเงินเข้ากองทุนฯ **"ภูมิพัฒน์"** เสนอทางปลดหนี้ โดยเขายืนยันว่าทำแล้วเห็นผลจริง เพราะที่ จ.เชียงรายมีการตั้งกลุ่มออมทรัพย์ชุมชนขึ้นกว่า 22 พื้นที่ จากทั้งหมด 124 พื้นที่ มีสมาชิกกว่า 2 พันคน มีเงินออมพื้นที่ละไม่น้อยกว่า 1 แสนบาท

ขณะที่ผู้คนคลุกคลีกับปัญหาด้านเด็กและเยาวชนอย่าง **กรองแก้ว ลังการพิณ** ประธานมูลนิธิเด็ก จ.ลำพูน กลับเป็นห่วงมิติด้านครอบครัว ที่นับวันยิ่งขาดความอบอุ่น โดย จ.เชียงรายมีอัตราการหย่าร้างเป็นอันดับ 1 ของภาคเหนือ เด็กและเยาวชนไม่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูอย่างถูกต้องจากพ่อแม่ ผู้ปกครอง จนไปก่อปัญหาสังคมมากมาย ทั้งอาชญากรรมรูปแบบต่างๆ จนถึงฆ่าตัวตาย ที่ จ.ลำพูน มีอัตราการฆ่าตัวตายสูงที่สุดในประเทศ ฉะนั้นการจะสร้างแบบอย่างที่ดีและมีเวลาพูดคุยกับลูกมากขึ้น ไม่เพียงเท่านั้นพื้นที่ภาคเหนือยังพบปัญหาด้านสุขภาพอนามัย ป่วยเป็นโรคที่เกิดจากการบริโภคอาหารตะวันตกแทนผักผลไม้ไทยมากขึ้น และขาดการมีส่วนร่วมทางการเมือง โดยส่วนมากรู้เพียงมีหน้าที่เลือกตั้ง ไม่รู้ถึงอำนาจในการตรวจสอบการทำงานของ ส.ส. และรัฐบาล

เปิดเวทีความมั่นคง ของมนุษย์ภาคกลาง ทุกฝ่ายต้องมี "รัฐ สวัสดิการ" รองรับเกิดจน ตาย

เมื่อวันที่ 12-13 กุมภาพันธ์
2551 กระทรวงการพัฒนา

สังคมและความมั่นคงของมนุษย์ (พม.) เปิดเวที
และพื้นที่การมีส่วนร่วมให้กับคนภาคกลางที่
โรงแรมรอยัลริชมอนด์ กอล์ฟ รีสอร์ท แอนด์ สปา
จังหวัดนครนายก มีชาวบ้าน นักวิชาการ ตัวแทน
ภาคเอกชน และสื่อมวลชนเข้าร่วมระดมความคิด
เห็นนัยร้อยคน

ประเด็นปัญหาโดยภาพรวมของภาคกลาง
มีลักษณะเช่นเดียวกับภาคเหนือ ทั้งปัญหาด้าน
การศึกษาที่ล้าหลังมองว่าขาดการพัฒนาเด็กและ
เยาวชนให้สอดคล้องกับความต้องการของพื้นที่
ปัญหาครอบครัวต้องแยกกันอยู่อันเนื่องมาจาก
ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ พ่อแม่ต้องไปทำมาหากินจน
ไม่มีเวลาอบรมเลี้ยงดูบุตรหลาน ทำให้เกิดปัญหา
ด้านเด็กและเยาวชนก่อปัญหาสังคมตามมา

แต่ทว่าความต่างทางด้านภูมิศาสตร์และ
วัฒนธรรม ย่อมสร้างความแตกต่างของประเด็น
ปัญหาในแต่ละท้องถิ่น โดยภาคกลางมีปัญหา
เฉพาะเจาะจงที่ส่งผลให้ชีวิตมนุษย์ขาดความ
มั่นคง คือ ประชากรแฝง และสิ่งแวดล้อม
ถูกทำลาย

นายเกียรติศักดิ์ แสงทอง นักพัฒนา
ชุมชนระดับ 6 สำนักงานพัฒนาชุมชน จ.ระยอง
เปิดประเด็นว่า ในพื้นที่ภาคกลางมีปัญหาแรงงาน
ชาวพม่า กัมพูชา และลาวเข้ามาทำงานใน
ประเทศไทยโดยผิดกฎหมายจำนวนมาก เฉพาะที่
จ.ระยองมีโรงงานอุตสาหกรรมกว่า 1,500 แห่ง มี

ประชากรแฝงจากกลุ่มแรงงาน
เหล่านี้ถึง 8 แสนคน ส่วน
จ.สมุทรปราการมีจำนวน 8-9
แสนคน เนื่องจากแรงงาน
เหล่านี้ไม่ได้เข้ามาทำงานเพียง
ตัวคนเดียว แต่จะมาเป็น
ครอบครัว มาตั้งเป็นกลุ่มชุมชน

ขึ้น เมื่อคลอลดถูกในแผ่นดินไทย ก็จะได้สัญชาติ
ไทย

กลายเป็นภาระด้านงบประมาณที่รัฐบาล
ไทยต้องให้ความช่วยเหลือดูแลและแก้ปัญหาที่
เกิดขึ้น ทั้งการก่ออาชญากรรม การแพร่กระจาย
ของโรคระบาด รวมถึงแรงงานต่างด้าวถูกละเมิด
สิทธิที่แทนที่จะนำงบประมาณจังหวัดมาใช้ดูแล
คนไทยได้ดีกว่านี้ ต่างจากแรงงานไทยที่ไปทำงาน
ต่างประเทศ จะไปเพียงตัวคนเดียวเท่านั้น ดังนั้น
รัฐบาลควรมีนโยบายในเรื่องนี้ให้ชัดเจนว่าจะมี
แนวทางการแก้ปัญหาอย่างไร ไม่ให้กลุ่มคน
เหล่านี้เข้ามาแฝงเป็นประชากรไทย ซึ่งส่วนหนึ่ง
อาจเป็นเพราะผู้ประกอบการต้องการใช้แรงงาน
ราคาถูกบวกกับแรงงานไทยไม่มีความอดทน

และด้วยภาคกลางมีความพิเศษ เป็นพื้นที่
ที่อยู่ใกล้เมืองหลวงมากที่สุด จัดเป็นเขต
อุตสาหกรรมของประเทศ มีนิคมอุตสาหกรรม
หลายแห่ง ประชาชนในพื้นที่จึงมีความกังวล
ห่วงใยเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมที่นับวันจะถูกทำลาย
มากขึ้นเรื่อยๆ

น.ส.ผ่องศรี อินทสุวรรณ ผู้แทน
เครือข่ายกลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์ จ.ตราด สะท้อน
ว่าการที่ทรัพยากรธรรมชาติถูกทำลายเป็นผลมา
จากนโยบายการพัฒนาประเทศที่มุ่งเน้นความ
เจริญด้านเศรษฐกิจโดยขาดการควบคุมดูแล
ทั้งจำนวนโรงงานอุตสาหกรรม การบุกรุกป่าเพื่อ

ที่ดินทำกิน และสร้างที่อยู่อาศัยของชาวบ้าน ที่สำคัญการลักลอบตัดไม้ของผู้มีอิทธิพล

รวมไปถึงการใช้สารเคมีในการเกษตร อย่างขาดจิตสำนึก ขาดการเรียนรู้ สิ่งเหล่านี้ ล้วนเป็นต้นเหตุก่อให้เกิดปัญหาสิ่งแวดล้อมในพื้นที่ ส่งผลให้ประชาชนมีสุขภาพอ่อนแอเกิดโรคใหม่ๆ เช่น เกิดมะเร็งในที่ต่างๆ และเด็กอายุน้อยป่วยเป็นมะเร็งทั้งที่ไม่เคยมีปรากฏ ขณะเดียวกันโรคเก่าจะรุนแรงเพิ่มมากขึ้น การแก้ปัญหาแม้จะยากแต่สิ่งจำเป็นที่สุดต้องกระตุ้นจิตสำนึกของคนในพื้นที่ให้ร่วมกันป้องกันและแก้ไขวิกฤติ

ปัญหาจุดรั้งความมั่นคงของมนุษย์คนภาคกลางทั้งหมดทั้งมวล พวกเขาเห็นว่าจะสามารถแก้ไขปัญหามาแบบางลงได้ หากมี "รัฐสวัสดิการ" **นายณัฐธพัฒน์ สายวรรณ** กรรมการผู้จัดการ/วิศวกร บริษัท เวสท์วอเตอร์ - โอเปอเรชั่น แมเนจเม้นท์ จำกัด อธิบายว่า คนไทย

ต้องได้รับรัฐสวัสดิการ เป็นหลักประกันและคุ้มครองชีวิตที่มีรูปแบบเป็นมาตรฐานโดยที่กฎหมายรองรับ และให้ครอบคลุมประชากรตั้งแต่เกิดจนตาย

เริ่มจากกระทรวงการคลังต้องเก็บภาษีให้มีประสิทธิภาพและขยายฐานให้กว้างขึ้น รวมทั้งมีมาตรฐานการลดหย่อนทางภาษี กระทรวงสาธารณสุข ต้องจัดมาตรฐานการรักษาพยาบาลให้มีความเท่าเทียมทั้ง 3 ระบบของหลักประกันสุขภาพ ส่วนเบียดชีพผู้สูงอายุและการฟื้นฟูคนพิการ ต้องมากเพียงพอ กระทรวงแรงงานต้องบังคับใช้กฎหมายแรงงานอย่างเข้มข้นและมีหลักประกัน

เมื่อตักงาน กระทรวงศึกษาธิการ ควรมีมาตรฐานครูและตำราเรียนให้เสมอเหมือนกันทั่วประเทศ ส่วนหลักสูตรต้องสอดคล้องกับความต้องการของสังคม หน่วยงานอื่นๆ ก็ต้องเรียนรู้ที่จะสร้างกลุ่มอาชีพและช่วยเหลือสงเคราะห์เด็ก คนชรา เป็นต้น

"สังคมฐานรากแตกแยก" เสี่ยงสะท้อนจากแดนใต้

เวทีสัญจรภาคใต้ จัดขึ้นเมื่อวันที่ 4-5 มีนาคม ที่โรงแรมเมโทรโพล จ.ภูเก็ต ได้รับความสนใจจากประชาชน 14 จังหวัดภาคใต้เข้าร่วมแลกเปลี่ยนแสดงความคิดเห็นอย่างเปิดกว้าง

และหลากหลายประเด็นที่ล้วนน่าสนใจยิ่ง

เพราะพื้นที่ภาคใต้จำเป็นต้องมีการจับตามองเป็นพิเศษ เนื่องจากมีเหตุการณ์ความไม่สงบใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ และเป็นพื้นที่ที่

มีความมั่นคงของมนุษย์น้อยที่สุดของประเทศไทย จากผลสำรวจล่าสุดของกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์

สิ่งที่สะท้อนผ่านปากชาวบ้านไม่ต่างจากภาพ "คนใต้เป็นคอกการเมือง" ทว่า ณ ปัจจุบันจุดเด่นนี้กลับกลายเป็นตัวสร้างปัญหาให้เกิดขึ้นกับคนในพื้นที่ด้วยความคิดต่างทางการเมือง ส่งผลให้สังคมระดับชุมชน หมู่บ้านเริ่มแตกแยกถือพรอคพวกอย่างชัดเจนและรุนแรงขึ้น

อนุพงศ์ พันธชยางกูร ผู้แทนองค์กรภาคประชาชน จ.นราธิวาส สะท้อนภาพตรงจุดนี้ว่า เกิดจากการเลือกตั้งที่มีขึ้นบ่อยครั้งจนเกินไปใน

เวลาได้เสียกัน ทั้งการเลือกตั้ง ส.ส.ตามด้วย ส.ว. จากนั้นเป็นการเลือกตั้งระดับท้องถิ่น ขณะที่ชุมชนมุสลิมจะมีการเลือกตั้งโต๊ะอิหม่าม ทำให้ประชาชนเลือกข้าง แบ่งฝักแบ่งฝ่ายในการถือนักการเมืองที่ตนเองชอบไม่สิ้นสุด จนที่สุดการแบ่งพวกฝักลัทธิไม่เลือกแม้กระทั่งช่วงเวลาที่ไม่มีเลือกตั้ง

"ภาพที่เห็นจึงเป็นชาวบ้านในชุมชนหรือหมู่บ้านบางแห่งถึงขนาดไม่มองหน้า ไม่พูดไม่จา กันหากถือคนละข้าง ร้ายกว่านั้นบางครั้งถึงขั้นฆ่าตัวตาย เพียงเพราะมีความเชื่อทางการเมืองที่สวนทางกัน ดังที่ปรากฏเป็นข่าวบ่อยครั้ง ซึ่งเชื่อว่าเหตุการณ์เช่นนี้ไม่ได้เกิดขึ้นเฉพาะภาคใต้เท่านั้น หากกำลังแผ่ขยายออกไปทั่วประเทศ เป็นการแตกแยกของสังคมระดับรากหญ้า" นายอนุพงศ์ กล่าว

ยิ่งเมื่อมีการแทรกแซงจากพรรคราชการด้วยแล้ว ยิ่งสร้างความแตกแยกให้เกิดเป็นวงกว้างมากขึ้น โดยเฉพาะ

อย่างยิ่งการเลือกตั้งกำนันหรือผู้ใหญ่บ้าน หากนายอำเภอสนับสนุนต้องการให้ใครได้รับเลือกตั้งก็จะถือหางคนนั้น ชาวบ้านจำใจต้องเลือกด้วยความกลัว แต่เมื่อเข้าไปบริหารชุมชน กลับไม่ได้ได้รับความร่วมมือจากชาวบ้าน เพราะไม่ใช่คนที่ชาวบ้านต้องการอย่างแท้จริง อย่างเช่น เมื่อมีขโมยอยู่ในบ้าน ชาวบ้านจะไม่ให้ความร่วมมือ ทั้งที่อดีตชาวบ้านจะช่วยกำนันและผู้ใหญ่บ้านตามจับโจร

ฉะนั้น หากปล่อยให้การเมืองบริสุทธ์ปราศจากการแทรกแซงเป็นความต้องการที่แท้จริงของประชาชน เชื่อว่าจะลดความบาดหมางทางการเมืองของคนชุมชนเดียวกันได้ การร่วมมือ

ดำเนินการสิ่งต่างๆ ในชุมชนจะหวนกลับมา แล้วนำมาสู่ความมั่นคงของมนุษย์ และการอยู่ร่วมกันอย่างเป็นสุข

ไม่เพียงเท่านี้ ความจำเพาะของสภาพทางภูมิศาสตร์ของภาคใต้ มีทะเลขนานข้างทั้งฝั่งตะวันออกและตะวันตก ทำให้กลุ่มนายทุนเข้ามาจับจองพื้นที่เป็นของส่วนตัวมากขึ้น **วิระ ปัจฉิมเพ็ชร** สมาชิกสหกรณ์ออมทรัพย์ชุมชน จ.ชุมพร เล่าว่า ขณะนี้ชาวบ้านเข้าไม่ถึงทรัพยากรทางธรรมชาติโดยเฉพาะอย่างยิ่งชายหาดในพื้นที่ท่องเที่ยว จากอดีตชาวบ้านสามารถนั่งเล่นตามแนวชายหาดได้อย่างอิสระ เพราะเป็นทรัพย์สินของส่วนรวม หากสภาพปัจจุบันชาวบ้านต้องเสียเงิน

ในการเข้าไปใช้บริการชายหาด ด้วยว่าริมทะเลกลายเป็นพื้นที่ส่วนบุคคลมีนายทุนเป็นเจ้าของ "คนอื่นห้ามเข้าก่อนได้รับอนุญาต"

ปัญหาลักษณะนี้เดิมเกิดเฉพาะจังหวัดท่องเที่ยวใหญ่ๆ อย่างภูเก็ตเท่านั้น จนเมื่อเริ่มไม่มีที่ให้จับจอง จึงมีการขยายไปในพื้นที่ริมหาดของจังหวัดอื่นๆ ในภาคใต้มากขึ้น อาทิ ชุมพร กระบี่ พังงา และสุราษฎร์ธานี เป็นต้น ผลที่ตามมาชาวบ้านผู้ประกอบการอาชีพประมง ต้องนำเรือไปฝากไว้บ้านคนอื่น และต้องเดินอ้อมจากบ้านตนเองเป็นระยะทางหลายกิโลเมตร เพราะติดพื้นที่รีสอร์ท ไม่สามารถนำเรือเข้าจอดใกล้บ้านหรือเดินผ่านได้

นอกเหนือจากนี้ความอบอุ่นในครอบครัวการจับกลุ่มมั่วสุมของเยาวชน เพื่อเสพยาเสพติดและมีเพศสัมพันธ์ก่อนวัยอันสมควรจัดเป็นปัญหาที่คนได้เห็นร่วมกันว่า จะต้องเร่งแก้ไขเช่นเดียวกับ

ภาคอื่นๆ โดยต้องให้ความรู้และกระตุ้นจิตสำนึกของชาวบ้านให้เห็นความสำคัญของครอบครัว จึงจะสามารถสร้างความมั่นคงของมนุษย์ให้เกิดขึ้นในพื้นที่ภาคใต้

นายทุนรุก...ชาวบ้านรำว ชีวิตระทมทุกข์ของ คนอีสาน

จากการเปิดเวทีสัญจรภาคตะวันออกเฉียงเหนือระดมความคิดเห็นชาวบ้านในพื้นที่ต่อปัญหาที่ถูกรังความมั่นคงของมนุษย์ ระหว่างวันที่ 18-19 มีนาคม 2551 ที่โรงแรมเจริญศรี แกรนด์ รอยัล จ.อุดรธานี พบว่า คนอีสานต้องระทมทุกข์หนักสุด

ปัญหาการรุกที่ดินของกลุ่มนายทุนใหญ่นั้น **สุจิตรา พินดวง** ผู้แทนชาวบ้านด้านแก้ไขปัญหาคความยากจน จ.เลย เล่าว่า การเข้ามาใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติในพื้นที่ของกลุ่มนายทุนมีส่วนทำให้เกิดความขัดแย้งของคนในชุมชน อย่างเช่น กรณี จ.อุดรธานี ซึ่งชาวบ้านแบ่งเป็น 2 ฝ่าย คือ ฝ่ายที่เห็นด้วยและไม่เห็นด้วยกับการมีเหมืองแร่โปแตสหรือพื้นที่ จ.เลย นายทุนเข้าไปสร้างรีสอร์ตและสนามกอล์ฟแล้วดูดน้ำจากแม่น้ำลำคลองขึ้นมาใช้ ทำให้เกษตรกรมีน้ำไม่เพียงพอกับการทำการเกษตร ทางกลับกัน เมื่อชาวบ้านเผาพื้นที่เพื่อเตรียมทำการเกษตรเกิดเป็นควันไฟ นักท่องเที่ยวก็ไม่เข้าพักในรีสอร์ต จนเกิด

การทะเลาะกัน รวมถึงการปล่อยของเสียหรือสารเคมีลงแม่น้ำจากการทำอุตสาหกรรมยางพาราและเหมืองทอง

สิ่งเหล่านี้เป็นข้อโต้แย้งที่นำมาสู่ความรุนแรงของมนุษย์ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.) ควรเป็นหน่วยงานหลักเข้าจัดการกับปัญหาที่เกิดขึ้นด้วยการสนับสนุนงบประมาณให้กับศูนย์คุ้มครองสิ่งแวดล้อมที่มีอยู่ในพื้นที่แล้วให้ชาวบ้านดำเนินการ อปท. ไม่ต้องเข้าไปยุ่งเนื่องจากชาวบ้านรู้ปัญหาดีที่สุด

ที่น่าเป็นห่วงนายทุนกลุ่มเทคโนโลยีนำเสนอสินค้าใหม่ๆ ทั้งโทรศัพท์มือถือ คอมพิวเตอร์ พบว่ามีการแอบอ้างว่าเป็นผู้ได้รับรางวัลจนชาวบ้านหลงเชื่อถูกลอก ชาวบ้านบางคนรู้ไม่เท่าทันก็กรอกข้อมูลส่วนตัวอย่างเลขประจำตัวประชาชนในเวปไซต์ต่างๆด้วย

ไม่เพียงเท่านั้น ปัญหาการหย่าร้างเพิ่มขึ้นได้รับการยืนยันจาก **ประกายแก้ว รัตนนาคะ** ประธานคณะกรรมการพัฒนาสตรี จ.อุดรธานีว่า คู่สมรสมีการหย่าร้างจำนวนมาก ปัจจัยเสริมมาจากการใช้ชีวิตแบบฟุ้งเฟ้อ เหนือวัตถุนิยมและนโยบายกระตุ้นเศรษฐกิจผ่านโครงการประชานิยม ยิ่งเมื่อนายทุนกลุ่มสื่อเสนอข่าวการหย่าร้างของบุคคลที่มีชื่อเสียงเสมือนเป็นเรื่องปกติธรรมดาการหย่าร้างของคนไทย

"จำเป็นอย่างยิ่งที่รัฐต้องกำหนดเนื้อหาในการนำเสนอข่าวครอบครัว ควรเน้นครอบครัวอบอุ่น เป็นแบบอย่างที่ดีมากกว่าครอบครัวหย่าร้าง คนในครอบครัวควรทำกิจกรรมร่วมกันเสริมความผูกพันร่วมกัน ให้ความรู้เรื่องการครองเรือนที่ดีตั้งแต่วัยหนุ่มสาว" ประกายแก้ว แนะนำออก ขณะที่ **อิศเรศ จันทรศรี** ประธานชมรมร่วมช่วยด้วยใจ สะท้อนมิติ ด้านการศึกษาพื้นที่อีสานตอนบนว่า เด็กและเยาวชนขาดโอกาสทางการศึกษาเพราะยากจน แม้รัฐมีกองทุนให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา แต่ช่วยเด็กได้เพียง 60% ที่เหลืออีก 40% ต้องลาออกมาทำงาน รัฐควรจัดสรรเงินกู้ให้เด็กทุกคนได้เรียนจบ ม.ปลาย หรือสนับสนุนอุปกรณ์ สื่อการเรียนการสอน เพื่อแก้ปัญหาขาดแคลนครู ที่สำคัญการประเมินผลงานครูควรวัดจากความสำเร็จของตัวนักเรียนว่า อ่านออกเขียนได้ จะทำให้ครูทุ่มเทกับนักเรียนมากขึ้น

ปัญหาที่เกิดขึ้นทั้งหมดชาวบ้านเห็นว่า เพราะความยากจนรายได้ไม่เพียงพอกับรายจ่าย **นภดล ชัยชนะ** ผู้นำท้องถิ่น จ.หนองคาย กล่าวว่า ความยากจนเกิดจากการไม่มีที่ทำกินเป็นของตนเอง ไม่มีเอกสารสิทธิ์และอยู่ในพื้นที่ป่าสงวน ขาดการสร้างงานในชุมชน ขาดทุนทรัพย์ ไม่สามารถแปลงสินทรัพย์เป็นทุนได้ คนในชุมชน

ขาดความกระตือรือร้นที่จะรวมกลุ่มกันสร้างอาชีพหารายได้เสริมและมีหนี้สินจำนวนมากทั้งในและนอกระบบ

ชาวบ้านต้องทิ้งถิ่น ครอบครัวขาดความอบอุ่น ผู้สูงอายุรับภาระเลี้ยงหลาน เกิดความเครียดจากรายได้น้อยต้องพึ่งพาอาศัยมุข เกิดปัญหาอาชญากรรม และเด็กเร่ร่อน เป็นต้น การแก้ปัญหาควรช่วยเหลือเกษตรกรให้เลี้ยงชีพได้ไม่ต้องทิ้งถิ่น เช่น มาตรการพักการชำระหนี้ทั้งของ ธกส. และกองทุนหมู่บ้าน ส่งเสริมการดำเนินชีวิตแบบเศรษฐกิจพอเพียง จะช่วยให้ชาวบ้านอยู่อย่างพอมีพอกิน

ผลที่ได้จากทุกเวที จะนำมาสรุปเป็นข้อมูลเบื้องต้น จากนั้นไปผู้แทนจากภูมิภาคต่างๆ จะเข้าร่วมยกย่องยุทธศาสตร์ความมั่นคงของมนุษย์ โดยพิจารณาจากประเด็นปัญหาที่ชาวบ้านได้นำเสนอจากทุกเวที มาयर่างเป็นยุทธศาสตร์ระดับชาติ และนำเข้าสู่การพิจารณาของคณะรัฐมนตรีต่อไป หากได้รับความเห็นชอบในปี 2552 ประชาชนทุกภาคส่วนก็จะเข้าสู่กระบวนการร่วมขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ เพื่อสร้างความมั่นคงของชีวิต ให้เกิดขึ้นกับคนไทยอย่างเคียงบ่าเคียงไหล่ กับภาครัฐอย่างแท้จริง